

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19. м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@nerc.gov.ua. веб-сайт: www.nerc.gov.ua

04.08.2020 № 8149/16/7-20
на № _____

**Голові Верховної Ради України
Разумкову Д. О.**

Шановний Дмитре Олександровичу!

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП), розглянула депутатський запит народного депутата України Довгого О. С. від 14.07.2020 № 16-07/2020, оголошений на засіданні Верховної Ради України 17.07.2020, надісланий до НКРЕКП Вашим листом від 17.07.2020 № 11/10-1250, та повідомляє, що відповідь з питань, порушених у зазначеному запиті, надано народному депутату України Довгому О. С. листом НКРЕКП від 04.08.2020 № 8148/16/7-20, (копія додається).

Додаток: на 6 арк. в 1 прим.

З повагою
Голова НКРЕКП

В. Тарасюк

0078010

Кулаковська Л.В. 204-71-72

Апарат Верховної Ради України
130788 від 10.08.2020

167906

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19. м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@necr.gov.ua. веб-сайт: www.necr.gov.ua

04.08.2020

№ 8148/16/7-20

на № _____

**Народному депутату України
Довгому О. С.**

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008

Шановний Олесею Станіславовичу !

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), розглянула Ваш депутатський запит від 14.07.2020 № 16-07/2020, надісланий листом Голови Верховної Ради України Разумкова Д. О. від 17.07.2020 № 11/10-1250, та в межах компетенції повідомляє.

Щодо тарифу на послуги транспортування природного газу

Відповідно до положень статті 1 Закону України «Про ринок природного газу» (далі – Закон України):

газотранспортна система – технологічний комплекс, до якого входить окремий магістральний газопровід з усіма об'єктами і спорудами, пов'язаними з ним єдиним технологічним процесом, або кілька таких газопроводів, якими здійснюється транспортування природного газу від точки (точок) входу до точки (точок) виходу;

оператор газотранспортної системи (далі – Оператор ГТС) – суб'єкт господарювання, який на підставі ліцензії здійснює діяльність із транспортування природного газу газотранспортною системою на користь третіх осіб (замовників);

точка виходу – визначена точка у газотранспортній системі, в якій оператор газотранспортної системи доставляє природний газ, що знаходиться у газотранспортній системі, зокрема до газорозподільної системи, газосховища, установки LNG або споживача, приєднаного до газотранспортної системи, або до об'єкта, пов'язаного із видобутком природного газу;

точка входу – визначена точка у газотранспортній системі, в якій природний газ надходить до газотранспортної системи від об'єктів, пов'язаних із видобутком природного газу, газосховища, установки LNG, а також від інших газотранспортних або газорозподільних систем.

0078011

Постановою від 24.12.2019 № 3013 НКРЕКП встановлено тарифи на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу в/з газотранспортну(ої) систему(и) для ТОВ «Оператор ГТС України» (оператора газотранспортної системи).

При цьому тарифи на послуги транспортування природного газу, встановлені постановою НКРЕКП від 24.12.2019 № 3013, застосовуються лише Оператором ГТС при визначенні вартості забезпечення замовнику обсягу замовленої потужності в точках входу/виходу в/з газотранспортну(ої) систему(и).

Відповідно до положень частини першої статті 20 Закону України, Оператор ГТС на виключних засадах відповідає за надійну та безпечну експлуатацію, підтримання в належному стані та розвиток газотранспортної системи з метою задоволення очікуваного попиту суб'єктів ринку природного газу на послуги транспортування природного газу.

Тарифи на послуги транспортування природного газу для точок входу і точок виходу в/з газотранспортну(ої) систему(и) дозволять забезпечити ТОВ «Оператор ГТС України» коштами, необхідними для забезпечення надійного функціонування газотранспортної системи, обслуговування та підтримки технічного стану пристроїв, установок, мереж, а також системних об'єктів згідно з вимогами законодавства, підтримання необхідного тиску в трубопроводах, запобігання можливим витокам газу та недопущення аварійних ситуацій.

Слід зазначити, що тариф на послуги транспортування природного газу для внутрішніх точок виходу з газотранспортної системи, встановлений постановою НКРЕКП від 24.12.2019 № 3013, що є складовою кінцевого платежу за природний газ для побутових споживачів, знижено на 21 %, порівняно з відповідним тарифом, що діяв протягом 2019 року, та складає 124,16 грн за тис. м³ на добу без ПДВ.

Щодо плати за послуги розподілу природного газу

Відповідно до положень статті 1 Закону України:

доступ – право користування потужністю об'єкта газової інфраструктури в обсязі та на умовах, встановлених у договорі про надання послуг транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу або послуг установки LNG;

потужність – максимально допустиме перетікання обсягу природного газу, виражене в одиницях енергії до одиниці часу, що надається замовнику відповідно до договору про надання послуг транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору) природного газу або послуг установки LNG;

постачання природного газу – господарська діяльність, що підлягає ліцензуванню і полягає в реалізації природного газу безпосередньо споживачам на підставі укладених з ними договорів;

розподіл природного газу – господарська діяльність, що підлягає ліцензуванню і пов'язана з переміщенням природного газу газорозподільною системою з метою його фізичної доставки споживачам, але що не включає постачання природного газу.

Таким чином, саме положеннями Закону визначено правові основи надання доступу до газової інфраструктури на принципах надання права користування потужністю.

Згідно з положеннями частини першої статті 12 Закону України, постачання природного газу здійснюється відповідно до договору, за яким постачальник зобов'язується поставити споживачеві природний газ належної якості та кількості у

порядку, передбаченому договором, а споживач зобов'язується оплатити вартість прийнятого природного газу в розмірі, строки та порядку, передбачених договором.

Відповідно до положень пункту 16 розділу III Правил постачання природного газу, затверджених постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2496 (із змінами) (далі – Правила), оплата побутовим споживачем за надані послуги з газопостачання може провадитися:

за квитанціями абонентської книжки постачальника;

за платіжними документами, які виписуються постачальником.

Згідно з положеннями пункту 18 розділу III Правил розрахунковим періодом за договором постачання природного газу побутовим споживачем є календарний місяць, крім випадку зміни постачальника відповідно до розділу V цих Правил, коли для попереднього постачальника розрахунковий період має визначатися як сума газових діб місяця, що передували даті зміни постачальника, а для нового - як сума газових діб місяця, наступних за датою зміни постачальника.

При розрахунку за квитанціями абонентської книжки постачальника споживач самостійно розраховує суму платежу та сплачує його постачальнику не пізніше 10 числа місяця, наступного за розрахунковим.

При розрахунку за платіжними документами (рахунками постачальника) оплата за послуги з газопостачання має бути здійснена споживачем у терміни, визначені в рахунку, який не може бути меншим п'яти робочих днів з моменту отримання споживачем цього рахунку. Рахунок сплачується не пізніше 25 числа місяця, наступного за розрахунковим.

До 01.01.2020 кінцевий платіж за природний газ для побутових споживачів, постачання яким здійснює постачальник, на якого покладено спеціальні обов'язки, визначався з урахуванням ціни природного газу як товару, торговельної надбавки (націнки) постачальника, тарифу на послуги транспортування природного газу, тарифу на послуги розподілу природного газу та податку на додану вартість.

Так, оплата послуг розподілу природного газу здійснювалась виходячи з фізичного обсягу розподілу природного газу та була складовою кінцевого платежу за природний газ для побутових споживачів. Така модель здійснення розрахунків за надані послуги розподілу має недоліки, зокрема велике фінансове навантаження на споживачів протягом опалювального сезону, нерівномірність надходження коштів для забезпечення сталого функціонування газорозподільної системи.

З 01.01.2020 відбулося виокремлення вартості послуги розподілу природного газу із загального кінцевого платежу за природний газ. При цьому здійснено перехід до замовленої потужності та змінено принцип визначення вартості оплати послуги розподілу природного газу.

Відповідно до частини першої статті 40 Закону України, розподіл природного газу здійснюється на підставі та умовах договору розподілу природного газу в порядку, передбаченому кодексом газорозподільних систем та іншими нормативно-правовими актами.

За договором розподілу природного газу оператор газорозподільної системи зобов'язується забезпечити замовнику послуги розподілу природного газу на період та умовах, визначених договором розподілу природного газу, а замовник зобов'язується сплатити оператору газорозподільної системи вартість послуг розподілу природного газу.

Згідно з положеннями пункту 1 глави 6 розділу VI Кодексу газорозподільних систем, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2494 (із змінами) (далі – Кодекс), розрахунки споживача за послугу розподілу природного газу, що надається Оператором ГРМ за договором розподілу природного газу, здійснюються виходячи з величини річної замовленої потужності об'єкта (об'єктів) споживача та оплачуються споживачем рівномірними частками протягом календарного року.

Місячна вартість послуги розподілу природного газу визначається як добуток 1/12 річної замовленої потужності об'єкта (об'єктів) споживача на тариф, встановлений Регулятором для відповідного Оператора ГРМ із розрахунку місячної вартості одного кубічного метра замовленої потужності.

Річна замовлена потужність (за замовчуванням) об'єкта (об'єктів) споживача на розрахунковий календарний рік визначається Оператором ГРМ виходячи з фактичного обсягу споживання природного газу цим об'єктом за газовий рік (з 01 жовтня по 30 вересня), що передував розрахунковому календарному року, який визначається відповідно до вимог цього Кодексу (положення пункту 2 глави 6 розділу VI Кодексу).

Положеннями пункту 7 глави 6 розділу VI Кодексу встановлено, що оплата вартості послуг за договором розподілу природного газу здійснюється споживачем на підставі відповідного рахунка Оператора ГРМ на умовах договору розподілу природного газу з моменту його укладання.

Варто зазначити, що згідно з положеннями пункту 6.6 розділу VI Типового договору розподілу природного газу, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2498 (далі – Типовий договір), оплата вартості послуги з розподілу природного газу за цим Договором здійснюється Споживачем, який є побутовим, до 20 числа (включно) місяця, в якому надаються послуги з розподілу природного газу, на підставі рахунка Оператора ГРМ.

Дата оплати визначається датою, на яку були зараховані кошти на рахунок Оператора ГРМ.

Таким чином, положеннями вимог Кодексу та Типового договору визначено, що оплата за послуги розподілу природного газу здійснюється побутовими споживачами рівними частинами протягом року та не залежить від обсягів споживання природного газу в поточному місяці.

Згідно з положеннями пунктів 8 та 9 глави 6 розділу VI Кодексу у разі виникнення у споживача заборгованості за договором розподілу природного газу сторони (за згодою Оператора ГРМ) можуть укласти графік погашення заборгованості, який оформлюється додатком до договору або окремим договором про реструктуризацію заборгованості.

У разі відсутності графіка погашення заборгованості або його недотримання чи неоплати поточних платежів Оператор ГРМ має право у порядку, визначеному цим Кодексом та договором розподілу природного газу, припинити або обмежити розподіл (споживання) природного газу ГРМ на об'єкти споживача до повного погашення заборгованості.

Припинення або обмеження розподілу (споживання) природного газу не звільняє споживача від зобов'язання оплати вартості послуг за договором розподілу природного газу, крім випадку розірвання цього договору або внесення змін до заяви-приєднання, що є додатком до договору розподілу природного газу, та вилучення об'єкта споживача. У цих випадках Оператор ГРМ коригує дані технічної

потужності та вільної потужності для забезпечення нових приєднань (резерву потужності) на відповідній ГРП згідно з вимогами розділу VII цього Кодексу.

Звертаємо увагу на те, що тарифи на послуги розподілу природного газу є різними для кожного оператора газорозподільної системи, який має ліцензію на провадження діяльності з розподілу природного газу на відповідній території.

Одночасно слід зазначити, що НКРЕКП постановою від 24.12.2019 № 3026 (зі змінами) встановлено тарифи на послуги розподілу природного газу для ВАТ «Кіровоградгаз» виходячи із планованої річної замовленої потужності розподілу природного газу.

Так, тариф на послуги розподілу природного газу для ВАТ «Кіровоградгаз» з 01 січня по 30 червня 2020 року (включно) становив 0,85 грн за 1 м³ на місяць (без урахування ПДВ), а з 01 липня 2020 року – становить 0,87 грн за 1 м³ на місяць (без урахування ПДВ).

Слід відмітити, що встановлення тарифів на основі нової методології як плати за замовлену потужність та відокремлення вартості послуг розподілу природного газу від вартості природного газу як товару надає ряд переваг для кінцевого споживача. Зокрема застосування європейських підходів до розрахунків за послуги розподілу природного газу дає можливість споживачам розуміти, за які послуги і якому підприємству вони сплачують. Оплата за послуги розподілу природного газу рівними частинами дозволяє уникнути великого навантаження на споживача в опалювальний період, коли споживання природного газу найбільше.

Розмір плати за послуги розподілу природного газу визначається для кожного споживача індивідуально залежно від обсягів споживання природного газу споживача у минулих періодах. Прозорість формування платежів за газ як товар та за послуги розподілу природного газу дозволяють споживачу відстежувати та контролювати власне споживання з метою мінімізації рахунків.

При цьому рівномірні надходження коштів дозволять газорозподільним підприємствам забезпечити високий рівень обслуговування газорозподільних мереж та їх складових, що знаходяться на балансі газорозподільного підприємства, з метою підвищення рівня безпеки газопостачання.

Відповідно до положень глави 2 розділу I Кодексу, Оператор ГРМ у тому числі ВАТ «Кіровоградгаз» відповідає за надійну та безпечну експлуатацію, підтримання у належному стані та розвиток (будівництво) газорозподільної системи, яка на законних підставах перебуває у його власності чи користуванні, належну організацію та надання послуги розподілу природного газу.

При цьому єдине джерело покриття витрат Операторів ГРМ як суб'єктів природної монополії, що необхідні для провадження діяльності з розподілу природного газу, – тариф на послуги розподілу природного газу. Забезпечення Операторів ГРМ коштами на обслуговування та експлуатацію газорозподільних систем є головною запорукою безпечного та надійного функціонування цих систем.

Формування витрат, які включаються до структури тарифу на послуги розподілу природного газу для газорозподільного підприємства, здійснюється виходячи з економічно обґрунтованих витрат кожного окремого газорозподільного підприємства з урахуванням державних і галузевих нормативів використання палива, електроенергії, матеріалів, норм та розцінок з оплати праці, норм амортизації, ставок податків, зборів, обов'язкових платежів, прогнозних

індексів цін виробників промислової продукції і споживчих цін у планованому періоді. За рахунок цих коштів забезпечується робота газових мереж, експлуатація газового обладнання, підтримується цілодобова робота аварійних служб.

Звертаємо увагу, що плата за послуги розподілу природного газу не є новим (додатковим) платежем, оскільки послуги розподілу природного газу сплачувались побутовими споживачами природного газу завжди у складі кінцевого платежу за природний газ.

Слід також відмітити, що з метою зменшення фінансового навантаження на нових побутових споживачів та побутових споживачів, які не здійснювали споживання природного газу в минулому газовому році, на відкритому засіданні НКРЕКП, яке відбулося 06.03.2020, було прийнято постанову № 580 «Про внесення змін до Кодексу газорозподільних систем» (далі – Постанова № 580), якою передбачено зміну порядку визначення річної замовленої потужності з метою її мінімізації.

Так, відповідно до вимог Кодексу, з урахуванням положень Постанови № 580, для нових побутових споживачів та побутових споживачів, які не здійснювали споживання природного газу в минулому газовому році, місячна вартість послуги розподілу природного газу ВАТ «Кіровоградгаз» з 01.07.2020 становить:

для об'єкта побутового споживача, на якому природний газ використовується тільки для приготування їжі – 3,39 грн/місяць (з ПДВ);

для об'єкта побутового споживача, на якому природний газ використовується для підігріву води та приготування їжі – 10,96 грн/місяць (з ПДВ);

для об'єкта побутового споживача, на якому природний газ використовується комплексно, у тому числі для опалення – 27,32 грн/місяць (з ПДВ).

Таким чином, НКРЕКП були реалізовані нові механізми визначення мінімальної плати за послуги розподілу для споживачів, які є новими або які протягом минулого газового року не споживали природний газ.

З повагою
Голова НКРЕКП

В. Тарасюк